

bevilges, Samtykke fra begge Parter var nødvendigt. Men det er en Selvfølge, at naar Ministeriet skal meddele sit Samtykke til en saadan Adskillelse, er det dets Pligt at vaage over, at de Forudsætninger, som Loven i øvrigt indeholder, ere skete Fyldest. Vi maa da spørge om, hvad det er for Forudsætninger, som Loven af 1867 § 1, sidste Punktum, gaar ud fra. Den foreskriver altsaa for det første som Betingelse for Adskillelsen, at Flertallet af Vælgerne i et af Sognene ønsker det. En Udtalelse fra Flertallet af Vælgerne i saa Henseende kan vel siges ikke at være vanskelig at opnaa. I det praktiske Liv kommer det saa meget an paa, hvordan en saadan Sag bliver fremstillet, og det vil sædvanlig kunne lykkes at fremstille Adskillelsen i saa lyse Farver, at ikke mange Vælgere ville nægte deres Samtykke til Underskrift paa et saadant Andragende. Dette Moment har altsaa ganske sikkert efter Loven sin Vægt, men jeg tror paa den anden Side, man ikke skal overdrive Betydningen deraf. Den næste Forudsætning i Loven er den, at *særegne Omstændigheder* tale for Adskillelsen, og det turde være det egentlige Kernepunkt i Lovbestemmelsen. Spørgsmaalet bliver da det: Hvad skal man forstaa ved disse særegne Omstændigheder? Her vil jeg nu straks sige, at den Omstændighed, at det kan skønnes med Sandsynlighed, at to eller flere Sogne, der danne tilsammen en Kommune, kunne bestaa hver for sig i økonomisk Henseende, selvfølgelig ikke kan betragtes som en saadan særegen Omstændighed, der kunde anbefale en Adskillelse. Det er den første og naturlige Betingelse for overhovedet at komme til en Adskillelse, at Sognene fremtidig ville kunne bestaa som selvstændige Kommuner. Men dernæst kunde man jo opstille forskellige særegne Omstændigheder, som i Virkeligheden ikke egne sig til at betragtes som saadanne. Der maa jo fordres, at disse Omstændigheder ikke ere af forbigaaende Natur, de maa have en mere blivende Betydning. Jeg skal her minde om, at der under en Forespørgsel netop om samme Sag i Rigsdagssamlingen 1867—68 blev anført et Eksempel, hvor to Sogne tilsammen dannede een Kommune, og hver for sig, for største Delen af de faste Ejendommers Vedkommende, var henlagt under forskellige Godsejere. Det ene Sogn havde sin Godsejer, der ansaas for meget human, det andet havde sin, der netop ikke ansaas for human. Den første Godsejer agtede at stifte et Legat for fat-

tige Husmænd og Inderster i Sognet, men han forlangte som Betingelse for Legatets Oprettelse, at Sognene adskiltes i kommunal Henseende, da han ikke ønskede ved en saadan Gave til de fattige at lette Fattigbyrden for samtlige Kommunens Beboere. En saadan Betragtningmaade, hentet fra rent personlige Forhold i et givet Øjeblik, er selvfølgelig ikke en Omstændighed, der kan betragtes som særegen og som saadan egnet til at anbefale en Adskillelse. Adskillelsen blev derfor ogsaa nægtet af Ministeriet og sikkert med fuld Føje. En anden Omstændighed, der jævnlig paaberaabes, er den, at den paagældende Kommunes Sogne høre under forskellige Pastorater. Dette er en Omstændighed, som i tidligere Tid, før 1867, kunde have sin Betydning, den Gang da Sognepræsten nemlig stod som Medbestyrer af Fattigvæsenet og tillige deltog i Bestyrelsen af Skolevæsenet. Nu efter 1867 har denne Omstændighed ingen som helst Betydning, ikke heller for Skolevæsenet, efter at Loven af 14de December 1877 har ordnet Forholdet, hvor der i en Kommune findes flere Skolekommissioner, idet samtlige Sognepræster skulle være Medlemmer af Skolekommissionen, og den, som dertil vælges, bliver Skolekommissionens Formand. Dette er altsaa en saadan Omstændighed, som jeg tør mene ikke kan anses som særegen. Som særegne Omstændigheder vil jeg for det første fremhæve saadanne, som ere til Stede, hvor en Kommune paa Grund af sit Folketal eller sit Omfang i det hele taget har Vanskelighed ved at bestyres af et for hele Kommunen fælles Sogneraad. Det er altsaa en Omstændighed, som har Hensyn til de Bemærkninger, der fremkom fra den ærede sidste Taler om de mange Forretninger, der efterhaanden ere komne til at hvile paa Kommunernes Sogneraad. Jeg erkender Gyldigheden af en saadan Betragtning, hvor et Sogneraad har med en meget udstrakt og meget tæt befolkede Kommune at gøre. Dernæst er det jo et særligt Moment, at Sognene indbyrdes have en særegen Beliggenhed — ogsaa et af de Momenter, der bleve fremhævede af den ærede sidste Taler —, hvor Forholdet jo kan være det, at et tredje Sogn, der hører til en anden Kommune, ligger som en Kile ind imellem de to sammenhørende Sogne, og naar hertil saa kommer, at de paagældende Sognes Vejforbindelser ere meget forskellige, kan dette Moment faa yderligere Vægt. Et tredje Moment af særlig Betydning vil jeg anse det for at være, naar Udviklingen i